

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI.

Ч. 151. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця 1-го липня 1938.

No. 151. Jersey City, N. J., Friday, July 1, 1938.

VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

П'ЯТЬ ЦЕНТИ

НА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

For „Свобода“ в Нью-Йорку 4-0337. — For „U. S. News“ в Нью-Йорку 4-1010.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

РОЗУМНА ВІДПОВІДЬ СОВЕТОФІЛОВІ

НЬО ЙОРК. — „Нью Йорк Таймс“ з 30 червня ц. р. в колумні „Тапікс оф дї Таймс“ дає дуже влучну відповідь професорові Гудвінові Вотсонові, який на конвенції американських виховників вихваляв Совети та приписував їм великі заслуги в зібранні різних народностей під одною кермою. „Таймс“ говорить, що колиб це вважати великою заслугою Советів, то тоді ще більше признання треба дати старим російським царям, які ще більше народів „згортали“ під свою владу. Фактично, говорить „Таймс“, між політикою Советів і колишніх царів нема великої різниці. Деякі царі, як Іван Грізний та Петро I, мають навіть у теперішніх Советах великих поклонників. Нинішня советська влада приказує їх славословити за їх імперіалістичну політику. Накінце „Таймс“ зазначає, що коли в Советах все гаразд і Сталін здобуває „на сто відсотків“ голоси по різних закутках Советів, то як вяснити ці часті „чистки“, отримані з розстрілами? Дослідно „Таймс“ пише: „Лишається ще вяснити, що думає наш кореспондент у Москві, коли писав у своїм звіті з 19 червня ц. р., описуючи нову чистку вже тих, що чистили в Україні. Пан Дені говорив: Україна була полем сильного націоналістичного руху від початку большевицької революції... Україна, виставлена й далі націоналістична частина Советського Союзу, була прочищена від початку до кінця“.

ВТОПИВСЯ УКРАЇНСЬКИЙ ДІЯЛЬНИЙ ХЛОПЕЦЬ.

ЮТИКА. — Українська ютицька громада пропнята глибокою жалобою з причини втоплення місцевого діяльного й загальнолюбленого молодого хлопця, Мирона Чорного. Покійний був членом У. Н. С. та різних місцевих українських організацій, у яких брав дуже активну участь, часто займаючи уряд предсідника чи секретаря. Він був душею української громадської роботи серед місцевої молоді. В часі, коли він топився, був при нім його брат Роман і ще один приятель. Та вони не встигли були врятувати його, бо кілька разів, коли рятували його, Мирон потягав їх на дно озера. Вкінці Мирон пішов на дно. По 20 мінутах його витягнуто і хоч лікар впродовж трьох годин старався йому повернути життя, то його заходи не увінчалися успіхом. Покійний наступного місяця мав одружитися зо своєю дівчиною Марійкою. Та замість весілля численна українська громада відпровадила його на вічний спочинок.

АМЕРИКАНСЬКА КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ПІД ДИКТАТОМ МОСКВИ.

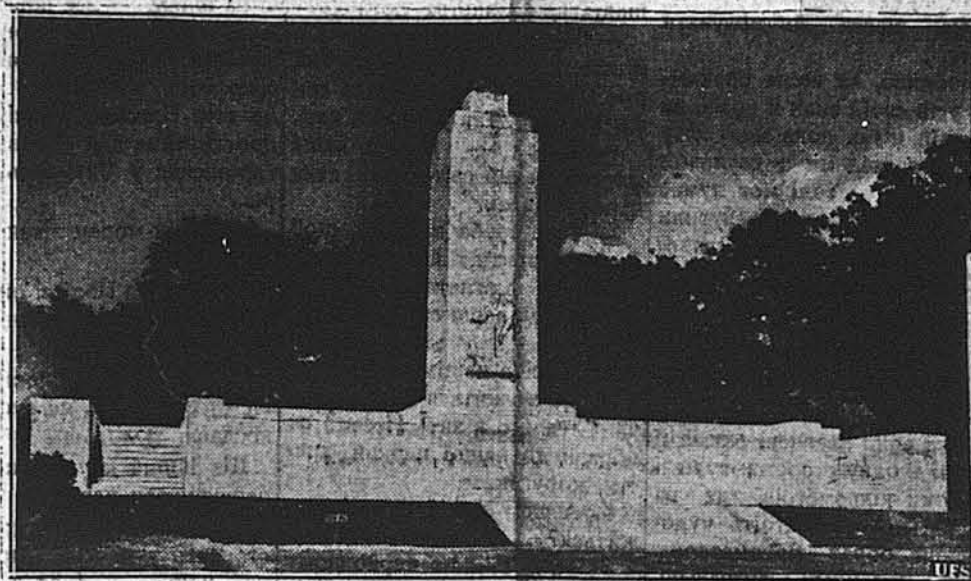
НЬО ЙОРК. — Ерл Бравдер, секретар американської комуністичної партії, на зізнанні перед стейтсменом сенатором МекНейбом, остаточно признав, що американська комуністична партія є частиною всесвітньої комуністичної партії, яка свій осідок має в Москві та який напрямок надає Третій Інтернаціонал. Бравдер старався оправдати її в той спосіб, що, мовляв, амеріанська галузь тої інтернаціональної комуністичної партії має право відкинути постанови Третього Інтернаціоналу, коли цього захоче. Але під допитами МекНейба Бравдер признав, що досі не було такого випадку, щоб вона приказ з Москви колинебудь відкинула. Бравдер під допитами також признав, що теперішній піддержка демократичного ладу з боку комуністів є тільки хвилиним маневром, а комуністична партія таки далі прямує до повалення нинішнього ладу. На цей маневр рішилися большевики тому, що нині йде велика загроза з боку фашизму. А демократія всетаки для большевиків краща, ніж фашизм.

ОБВИНУВАЛИ ЧОТИРЬОХ ЗА ВБИВСТВО В ЮНІ.

НЬО ЙОРК. — Суд обвинуватив юнійшого провідника Макса Силвермана враз з його трьома товаришами за вбивство Вільяма Снайдера, голови іншої юнії. Це вбивство було доконане ще 1934 року. В часі минулорічної кампанії ньюйорський прокуратор Дюї про те вбивство сказав, що справники є знані, але їх охороняють політики з Тамані Голу. Тепер ті вбивники дісталися перед суд.

„ЧИСТЯТЬ“ ДЕМОКРАТИЧНУ ПАРТІЮ.

ВАШИНГТОН. — Політики „нового розділу“ призначили до „чистки“ трьох нових сенаторів, які нині знаходяться в сенатській „комітеті порядку“. Цей комітет має за завдання допускати або недопускати на наради деякі законопроекти і через те він має досить велику силу. Урядові круги переконані, що коли на місце трьох сенаторів, О'Конора з Нью Йорку, Смита з Вірджинії і Кокса з Джорджії, які не ставились зовсім прихильно до „нового розділу“, придуть віддані люди, то позиція уряду в сенаті дуже скріпиться.

ВІЧНЕ СВІТЛО НА ПОБОЄВИЩІ.

Президент Рузвельт відкрив на побоєвищі в Геттисбургу, Пенсильвенія, пам'ятник, що буде називатися від вічної лямпи Вічного Світла. На пам'ятнику є напис: „Мир навіки об'єднаному народові“. Відкриття відбудеться 3. липня, у 75-ліття бою між північними й південними стейтами.

ЧИСЛО НАРОДИН У КАНАДІ МЕНШАЄ.

Зо звіту домініяльного статистичного бюро в Отаві показується, що число народин у Канаді за останніх 17 літ щораз зменшується. У 1921 р. число народин у Канаді вносило 29.4 відс. на 1,000 населення, виключаючи Юкон і північно-західні території. У 1936 р. воно вносило лиш 20 відсотків на 1,000 душ населення. За перших 9 місяців минулого року число народин у Канаді вносило 20.1 відс.

ЗНОВУ ПЕРЕМІНИЛИ ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКВУ НА КОСТЕЛ.

В Новому Загорові, пов. Горохів, на Волині, перемінили православну церкву на костел. Тепер створили громадський комітет, щоб „ревіндикований“ костел відновити.

ПРИСУД „СМЕРТИ НА ВБИВНИЦЮ.“

Окружний суд у Рівному підчас виїзної сесії в Кременці розглядав справу Василя Смакоусового, що в грудні м. р. замордувала свого любка, хорунжого Понумаренка, та його 11-літнього вихованця, побуюючися, що Понумаренко записав майно на хлопця. Суд засудив Смакоусову на кару смерті через повішення.

ГРАДОВА БУРЯ НАД СЯНІЧНИНОЮ.

Над північною частиною Сянїччини пройшла градова буря, що спричинила величезні втрати в 8 громадах „міни Мриглод“. Втрати величезні.

ЗМИИ В ПОЗНАНЩИНІ.

В околиці Лідзбарка, на Познанщїні, в міських і державних лісах появилис. у великій кількості змии. На деревах, що ведуть до лісів, розплакатували остерження. Магістрат Лідзбарка виплачує по 70 гр. за кожну вбиту змию. Вже було кілька випадків, що змии покусали дітей у лісах.

БУДУЮТЬ КОСТЕЛ У ТУХЛІ.

В Тухлі, літиськовій місцевості, що лежить за Сколем на шляху Львів-Лавочне, створився комітет, що має зайнятися будовою костела в цій місцевості.

ТОРОНТОНСЬКІ МАТЕРІ ОДЕРЖАЛИ ЧЕКИ ПО 75,000 ДОЛЯРІВ КОЖНА.

Чотири торонтонські матері, що впродовж десятих літ по смерті чудака адвоката Чарлаза В. Милера привели на світ найбільше дітей, одержали з його запису чеки по \$75,000 кожна. Є це лише перша виплата з його запису для матерей, а решту одержать вони, коли зліквідують весь його позастайний маєток. Шасливі матері, що без ніякої лютерії одержали великий маєток по чудакові адвокату, котрого ніколи не знали й не бачили, є: Кетлін Негл, Анна Смит, Ізабела МекЛейн і Аліція Тимлек. Кожна з них мала по 9-ро дітей за 10 років.

„МЕРЛЕЦЬ“, ЯКИЙ МАЛОЩО НЕ ВМЕР.

У Франції в департаменті Нор відбувалися недавно вправи до т. зв. пасивної оборони. До вправ запросили організації й „дивізії“ добровольців, які мали виконувати деякі функції, що їх іншими разами виконували військові. Добровольців зголосилося багато. Одному мешканцеві Валенсієну доручили відтворити ролі в акції, яка мала відбуватися в палаті „Сен-Дені“, де була примічена пожежна сторожа.

Добровольць мав удавати мерця і він положився на землю й терпеливо ждав, аж його заберуть санітети. Та про нього мабуть зовсім забули і навіть не повідомили, що вправи „пасивної оборони“ закінчені. „Мерлець“, людина скромна й обовязкова, лежав терпеливо й далі виконував доручену йому функцію, переконаний у сто відсотках, що у призначену пору, згідно з приказом, його заберуть. Минали таким чином цілі години. „Мерлець“ далі лежав.

Стемніло. В той час почали вертатися до ремізи пожежні авта, які брали участь в вправах. Одно з авт, погасивши призначений вогонь, екстремало простого на „мерця“ й побігло його напевно роздавило на смерть, якби він не зрівняв ноги й не пустився со сил утікати, не дбаючи вже про те, що таким чином не повинувся приказів.

7-ЛІТНІЙ ХЛОПЧИНА ЗГИНУВ ВІД КУЛІ.

В містечку Мелвил у Саскачевані згинув 7-літній хлопчик Михайло Чорний від кулі, вистріленої випадково з рушниці, якою бавився його 8-літній товариш. Хлопчика забрали до шпиталю, там зроблено на ньому операцію, однак дитина неважко померла.

КІТКА ЗАОПИКУВАЛАСЬ МАЛИМИ МІНКАМИ.

На футуровій фермі П. С. Кнудсона в Йонгстевні, Альберта, вродила одна самиця 11 мінків. На думку Кнудсона, це число мінків було занадто велике для викормлення однієї самиці. Він узяв тому два малі мінки й підложив їх домовій кітці, що мала котят. Кітка заописувалася молодими мінками, як своїми котятами. Пестить їх, кормить і трактує як рідних.

ВБИЛИ ЗЛОДІЯ.

Миколу Гоголя зловили Михайло й Микола Дидичі з Глібівки, в Станіславщині, в своїй коморі на крадіжці. Вони побили злодія так дуже, що аж його вбили. Суд засудив обох Дидичів на 6 місяців в'язниці.

БУРЕВИЙ НАД БУДЗАНОВОМ.

Над Будзановом, повіт Терезополь, пройшов сильний буревиї, що зірвав дахи з кількох домів. Втрата є коло 10,000 зл.

НЕБЕЗПЕЧНА ПЕРЕПРАВА ПОРОМОМ.

Десять учнів гімназії в Чернівцях перепраджалися поромом через Прут. Нараз пором перевернувся й два учні втопились.

ПОЛІЦІЯ УКРИВАВ ЗЛОДІЯ.

Окружний суд у Пинську розглядав справу пострілювача І. Репечка з Верховиць, обвинуваченого за укривання проступниці. Репечко записався з професійною злодійкою Марією Шерківною, вивів з цього приводу свою жінку, а шукану стежками листами Шерківну пів року скривав. Суд засудив поліція на 8 місяців в'язниці.

ГРОМОВИЦІ І ПОЖЕЖІ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ.

ВАРШАВА. — Українські землі під Польщею навістила велика спека. По ній шаліли страшні бурі з громолицями. Є багато осіб, що згинили від громових ударів. Потопило багато господарств, особливо на Волині.

БИЛИСЯ ЛИТОВЦІ З НІМЦЯМИ.

КЛАЙПЕДА (Литва). — До пристані Мемель (Клайпеда) причалив корабель з Німеччини, який місцеві німці-нацисти витали з великою парадом. Коли співали нацистичні пісні, моряки з литовського корабля пустили на них шляхи з водою і їх обливали. По вулицях міста прийшло до справжньої битви між литовцями і німцями, причому вбито молодого хлопця-німця, сина місцевого поліція. Ранено біля 50 осіб, а між ними є тяжко ранена одна вагітна жінка. Тепер литовська поліція стереже німецький корабель, бо боїться дальших розривів. А литовці налякані, бо припускають, що той випадок готов стати для Німеччини притокою до окупації Мемелю.

ЧИ ТІЛЬКИ СПЛЕТНІ?

ВАРШАВА. — Заграничні кореспонденти, що живуть у Варшаві, розпачалися про те, що у Варшаві відбуваються дуже важні й рішальні політичні наради, на які покликано польських амбасадорів з Парижа і Москви. Та з польського боку твердять, що амбасадори приїхали тільки „на вакації“, та що все є „в порядку“. Але тому не довіряють.

ПОВІСИЛИ ЖИДА В ПАЛЕСТИНІ.

ЕРУСАЛІМ. — Сталося таке, чого не було 1900 літ. Повішено жиду. Є ним жидівський революціонер Бен Йосиф, сїоніст, родом з Польщі, літ 18. Він стріляв до автобусу з арабами і за те станув перед наглим судом, який засудив його на смерть. У його справі інтерв'ювала Польща. Інтерв'ювали також жиди з цілого світу, а між іншим і з Америки. Та видно, що це не допомогло. Ця смерть потрясла глибоко правдивими жидами в Палестині, бо це є для них небувала подія. Через ту смерть відносини в Палестині ще погіршилися. Убивства і терористичні акти стали буденщиною. Бен Йосиф, ідучи на смерть, був убраний по сїоністичному. Гинув як жидівський націоналіст зо словами: „Я вмираю з іменем Жаботинського на устах, пожертвувавши собою“. Як його арештували, знайшли при ньому два револьвери та п'ять бомб, і це заважило на присуді.

ТУРЕЧЧИНА КОРИСТАЄ З ЗАКОЛОТУ.

ЛОНДОН. — Турецький президент Мустафа Кемаль Ататурк зручно використовує політичні тертя в Європі й скріплює свою державу. Саме тепер захоплює він під владу Туреччини санджак (повіт) Александрету, над яким досі мала протекторат Франція. Цей санджак, що положений на самім північному кінці Сирії, є входовою брамою до арабського світу. Хто його посідає, той панує стратегічно над цілою територією між Середземним морем і Перським заливом.

УСПОКОЮЮТЬ АНГЛІЮ.

ЛОНДОН. — Італія повідомила офіційно британський уряд, що ген. Франко приобіщав не бомбардувати британських кораблів, зокрема тих, що є поза еспанськими водами. Також буде визначені пристані, до яких ті кораблі будуть могли безпечно причалювати.

КАРА СМЕРТІ НА ШПИГУНІВ.

ПАРИЖ. — 1937 р. було в Франції 150 присудів за шпигунство на одній тільки німецько-французькій границі біля Штрасбургу. Цього року є щонайменше 4 такі присуди кожного тижня. Це було причиною, що ухвалено закон, який карає смертю за деякі роди шпигунства у мирних часах.

КЛОПОТИ З ЧУЖИНЦЯМИ-БОРЦЯМИ.

БУРГОС (Еспанія). — Великі держави хочуть довести до того, щоб забрати з Еспанії чужинців, що борються в червоній і революційній армії. Ген. Франко заявляє, що ті, що борються по його стороні, це патріоти, які послухають своїх урядів і заберуться. Але що буде з тими, що є в червоній армії, які нікого не слухають, а які позліталися з Польщі, Німеччини чи Італії?

ВІВАЮТЬ УГОДОВЦІВ.

ШАНГАЙ. — Невесела доля тих визначних китаїців, що хочуть іти на угоду з японською владою. Ось тепер убито пострілами Шен Те-лінга, директора корабельного бюро. Притому згинув ще дві особи, між ними один прохожий. Це вже п'яте політичне вбивство за останніх 10 днів. Японська влада видала дуже гострі розпорядки, щоб зліквідувати ту терористичну китаїську акцію, але видно, що це не помагає. Китаїські націоналісти певні того, що японці не вдержаться в Китаї.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„ДОБРЕ ПОІНФОРМОВАНА“

Най часопис намагається в міру своїх засобів вести справи так, щоб прийнятні у найважливіших наших проблемах, коли їх порушуємо, говорити на підставі матеріалів, одержаних з таких джерел, що заслугоують на довіру. В таких випадках ми виразно зазначаємо, що забираємо голос на підставі провірених і певних відомостей. Та частіше зазначаємо наше становище, опираючись на ті матеріали, що доступні кожному з нас, себто на відомлення української старокраєвої чи іммігрантської преси, чи на видавання у різних осередках українських пресових комунікаціях, прикладаючи до них більшу чи меншу вагу, згідно з нашими переконаннями чи відчуженнями. І думаємо, що так поступають також інші часописи.

Як відомо, ворожа нам преса звичайно ставить під знак запитання ті інформації, які ми передаємо. Вона постійно твердить, що вони неправдиві. Виходить, що „Свобода“ є постійно зле інформована й постійно вводить своїх читачів у блуд як новинками так і статтями, які часто опирає на тих звідомленнях, що їх подає. Та ні сіло ні пало зайшла якась зміна. Нагло „Свобода“ стала „добре поінформованою“. Навіть „У. Ш. Вісти“ пишуть, що хто як хто, але „Свобода“ певно подає найвірніші інформації. А за ними покликується на інформації „Свободи“ і гетьманський „Наш Стяг“ та ще дехто. Щож тут таке сталося? Як тут „Свобода“ нагло так перемінилася, що її інформації стали аж такі дорожчі і вірні, що починає заважувати кожне її слово?

Коротко кажучи, йде тут про трагедію в Роттердамі. „У. Ш. Вісти“ і „Наш Стяг“ та канадська більшовицька „Народна Газета“ хочуть на підставі тих різних новинок, що їх „Свобода“ подавала і далі подає у зв'язку з убивством полк. Евгена Коновальця, сконструувати, що „Свобода“ одержує їх від Організації Українських Націоналістів (ОУН), чи від Проводу цієї організації, чи може від чільних членів ОУН. І твердить, що це ОУН впроваджує в блуд українське громадянство, а з ним і „Свобода“, що одержує від неї інформації. Очевидно, що ми не відповідали на ті провокації, як би тут не йшло про дійсно важну справу, себто про висвітлення роттердамської трагедії. Йде про те, що більшовики і гетьманці намагаються звільнити Совети від закиду вбивства полк. Коновальця на підставі „певних інформацій“, себто тих новинок, які передавала „Свобода“ з інформаційного боку за американською, російською, польською, англійською, як і українською старокраєвою пресою, а які, як відомо, є часами різнорідні й навіть собі протиліжні. Заявляємо публічно, що ми до цього часу не одержали від ОУН, чи її Проводу, чи навіть від її членів, ніяких новинок, крім тих, що їх одержала й проголосила інша українська преса. Ми одержали телеграму про вбивство. І те все. Помінаючи вступні статті, весь інший матеріал був вибраний з газет чи комунікатів, причому було подаване джерело.

„ПІД ТВОЮ МИЛІСТЬ ПРИБГАЄМО“

(Репортаж з Волині до львівського часопису „Новий Час“).

Шляхом безкраїм...

Серед безлічі життєвих недовірок маю одно щастя: мешкаю край шляху, яким щодня проїждять і проходять тисячі людей... Одні в сторону міста, інші з міста в безкраю далечину. Люди з усіх угодів, люди різного вигляду, культурного рівня, різної віри, звичаїв, обичаїв... Багато й убогі, веселі й сумні; люди задоволені з життя і такі, що життя прокидають...

Особливо, як весна розквітне в усій своїй силі й красі, як безкрай шлях повз мою хату зарійється людьми з клукками за плечима — тоді моя думка літає в найдалішій закутину нашої рідної землі, під селянську стріху далеких і рідних поліщуків...

Тоді повз мою хату йдуть валки прочан з найдаліших околиць нашої Волині, Полісся, а навіть Холмщини, Підляшся. Всі вони звернені очима й серцем в одну сторону: туди — за сотки кілометрів, де на Почаївській горі стоїть чудотворний образ Богоматері...

Йдуть знесилені, виснажені, йдуть холодні й голодні, йдуть босі й незодягнені, йдуть понижени — несуть своє просте, добре серце Тій, що „у мир наш Бога принесла“... І треба вміти заглянути в душу тим простим людям, щоб зрозуміти їх, щоб відчувати їхню радість і бодрість духа, що всі свої болі й жалі зможуть розказати Найбільшій Матері...

Признаюся — раніше я стояв по стороні тих, що осуджували такі проціци як пережиток. Не знаю сам гаразд, чому так думав. Сьогодні думаю і розумію інакше. Сьогодні я вглянув у душу адороженим богомольцям і відчув разом з ними, що милість Богоматері поборє найбільшу тугу, бо її ласка й доброта крип'лять душу в часі найбільшого зневіря, в добі лихоліття...

Тому сьогодні моя хата пристановищем для всіх тих, що безкраїм шляхом повз мою хату прямують у сторону Почаївської Богоматері...

„Серце наше смутком оповите“

На лаві сидять перемучені постаті селянок з села, що віддалене 60 км. за Берестям.

— Скільки днів ідете до Почаєва?

— Як вийдемо раненько у понеділок, то на другий увечері будемо на місці... Але то дорога для молодих... Ми вже аж на п'ятницю — суботу прийдемо...

— І багато вас вирушає з селом?

— Хто має силу: всі молоді й старі, такі, що дітей малих не мають...

— А хтож вдома у вас лишається, хазяйства доглядає?

— Чергуємось: на цей рік я пішла з дочкою, а на другий рік, або ще й в осені піде син з невісткою. Так у кожній хаті.

— Всеж — велика ваша жертва: такий світ пішки, таке перемучення...

— Таке треба перейти, щоб серце оновити, щоб смуток від серця відігнати, щоб...

— Серце наше смутком оповите...

— Церква в нашій селі є, але в ній не служиться, бо замкнена. Служимо в хаті. Несемо от образи до нашої церкви, хрести, хоругви...

— А як у вашій церкві служиться?

— Та як? — по церковному. Хотіли молоді по нашому, та не вдалося. Священника нашого перенесли, а потім...

— Цього року проповіді вже по польськи в церкві. Дітям сповідь також по польськи була цього року...

— Ну, а в школі вчать діти по нашому?

— Де там! Спершу було років два, а потім перестали й до сьогодні...

— Ну, а люди, як — міняють віру багато?

— Цього року проповіді вже по польськи в церкві. Дітям сповідь також по польськи була цього року... Його прокляв! Не вбома, ні! Пред образом Матінки у святім Почаєві. Вона дає нам радість у смутку, Вона скріплює нашу душу! Вона й покарає відступника...

— Тепер Полісся в моді: говорять про нього багато, а ще більше пишуть по газетах. Кажуть, що там отак собі люди перестають бути такими, як були, міняють віру, покидають своє рідне...

— Не вірте цьому, бо то неправда. Тяжко нам живеться, але маємо надію в Матінку Божу: Вона нас порятує в найбільшій біді, Вона нас крипить

у нашій вірі, Вона подає нам надію...

Змучені постаті кінчають подорож, хрестяться, моляться.

— Поблагослови, Христе Боже, ваш дім!...

Сильна віра — підстава нашої сили.

Весна красується у всій своїй красі. Зелена Свєта не за горами — час, коли прочани не йдуть, а плывуть хвилями в сторону лаври. Йдуть із різних околиць: близьких, 150—200 км., дальших, за 300—350 км. Ідуть з Ковля, Черемшана, Ратна, Турійська, Любомля, Ратайчиць, Телятич... Що хвиля на шляху — все нова місцевість. Скільки їх — годі перелічити. Пливе шляхом людське море, несе свої болі-жалі до стіп Богоматері, несе свої прості серця для оновлення й скріплення у батьківській вірі...

Над цим морем літають круки: — Нема на Поліссі окремого народу: є тільки поляки православної віри...

— Нема нікого іншого в поліських болотах, як рускі, православні люди...

Ще інший круг намагається переписати перших:

— На Поліссі працюючи стогнуть у панський ярмі. Не хай живе... — і зловіщо поглядає на сід...

А над цим усім літає дійсність. Вона одна має правду в собі; треба її тільки побачити, зрозуміти. Не в гарних палатах по містах, не серед гарно зодягнених, вишуканих щасливим життям людей треба шукати дійсності, а серед простих, змучених людських постатей із далекого, чарівного, для нас мало відомого Полісся...

Дійсність поліська таксамо зодягнена в сирічину, як і великі тисячі поліщуків, таксамо проста, як просте є поліщукське серце...

— Приїздили до нас пани з міста, казали записуватися до їхніх метрик, а в нас ні один...

— Дмитрів Іван записався, змінив віру, а теперичка назад повернув: не може, каже, жити

так далі; або вмерти, або з батьком молитися своєму рідному Богові...

— Були чеси — гей, гей... Царє мали ніби свого, а дивись, кудись подівся та й побачили, що з ним не подорожі: він москаль, а ми собі люди, тутешні, поліщуки...

— Були в нас всієї кривди: і з міста, і з села, і христієни, і комуністи, та всі надармо: віри нашої ніхто не сміє нам забрати, бо наша віра свєта...

Останнє є символом поліщукської віри: за це поліщуки готові своє життя віддати; за віру приймають найбільші невиди. Поміляється той, хто думає інакше. Загляньте в очі поліщука — прочанина, відчуєте його думу про дійсність і побачите цілу правду. Нема такої сили, щоб могла зломити поліщука в його вірі в рідного Бога, у святість споконвічних звичаїв!

Така картина: падає весняний дощ, шарпає рвучкий вітер поліщукськими чуперами, січе дощем у лице... Все те ні до чого: міцні руки держать хрест, хоругву в руках, образи, а уста співають:

„Пречиста Діво, Мати руського краю...“

То вертається процесія поліщуків-прочан з Почаївської лаври. Сотку кілометрів мають уже за собою, ще перед ними стелється сотка-дві... Тіло перемучене, а дух бадьорий. Ноги-руки не служать, а уста співають пісню про Почаївську Божу Матір... Обновлене душою вертаються в свої оселі, несуть стружені руки-ноги і нове, загартоване у вірі серце...

Таке є Полісся під час весняних прощ до Почаєва, таке було від віків, таке сьогодні...

Якщо знайде коли прочанина поліщука до вашої хати — прийміть його так просто й широко, як просте й ширше серце поліщука є до вас, як щира й проста є його молитва до Почаївської Богоматері за збереження у правдивій вірі...

Бо молитва з глибини людського серця завжди доходить до Бога.

Г. Хорольський.

ТЕРОР ПРОТИ ПОЛЬСЬКИХ КОМУНІСТІВ У СССР

Винищування „старих більшовиків“ Сталін провадить по всіх секціях комуністичного інтернаціоналу. Побуд дивне, колиб Сталін не почав „робити порядок“ також між польськими комуністами. Московський уряд має в Москві та в провінціях багато поляків-комуністів, які віддавна зв'язали свою долю з долею більшовизму.

Коли при кінці 19-го віку в Польщі почав риватися революційний рух на нових основах, то вже в той час у революційній польській русі було дві течії: самостійницька й автономістична. Революційний рух у бушів царській Росії ішов під прапором соціалізму. Більшість польських соціалістів під проводом Пилсудського ставила в свою програму незалежну Польщу. Але була й поважна меншість між польськими соціалістами, яка випустила вороже проти ідеї самостійної Польщі. 1893 року утворена була „Соціал-демократія Польщі й Литви“, яка поборювала Польську Партію Соціалістичну за її самостійництво. Соціал-демократія Польщі й Литви вважала, що Польща є міцно зв'язана господарськими зносинами з Росією, бо польська промисловість мала в величезній Росії багатий ринок для продажу своїх товарів. Через те „соц. демократія Польщі й Литви“ думали, що відірвавшись від Росії Польща зруйнує своє народне господарство. Мали вони надію на революцію в Росії, яка малаб забезпечити

польському народові національні права і політичну автономію в границях російської демократичної республіки. Цілі десяти років тривала боротьба між Польською Партією Соціалістичною (Пилсудської) та Соціал-демократією Польщі й Литви (П. Люксембург, Ф. Держинський, Варські й ін.). В запалі боротьби одні інших називали зрадниками нації, ворогами польської пролетаріату, наймитами буржуазії (польської або російської) і т. д. 1903 року, коли зїзд російських соціал-демократів відмовився виступити проти ідеї незалежності Польщі, соціал-демократія Польщі й Литви з протесту порвала зв'язки з російськими соціал-демократами, вважаючи, цілком безпідставно, що російські соціалісти прийняли погляди партії Пилсудського (П. П. С.).

Світова війна і далішії події виринили довголітній спір між ППС та Соціал-Демократією Польщі й Литви. Польща добилася самостійності, а соц. демократія Польщі й Литви опинилася в рядях комуністичної партії. Була це одна нагода у бушів „Соц.-демократів Польщі й Литви“ виграти історичний спір з польськими самостійниками. Це було року 1920-го. Діації бушув „Соціал-демократії Польщі й Литви“ пірнули з головою в російський більшовизм. Діації цієї партії — Ф. Кон, Ф. Держинський, Менжинський, „Воровські, Мархлевські й ін. гралі величезну роль в більшовицькій російській партії та в совет-

ським уряді, як комісари, дипломати й організатори. Кожний знає, що поляк Фелікс Держинський наклав печать свого фанатизму і нелюдської жорстокості на криваву роботу більшовицької Чеки — Г. П. У. Польські комуністи в російському советському уряді мали надію дійти до влади в Польщі з допомогою російської „червоної армії“. Коли російське військо під проводом Тухачевського наближалося до Варшави, то при цій армії був „польський советський уряд“, якого членами були вже згадувані Кон, Держинський й ін. Поразка більшовицького війська над Вислою перечеркнула плани польських комуністів, але надія на „світлову революцію“ між ними не вгасала. Фактично ці поляки своє знання і велику енергію віддали на будівництво російської більшовицької держави.

Коли настала в СССР „ера Сталіна“, який дуже мало клал на надію на „світлову революцію“ і кинув клич будівництва соціалізму в одній країні, то це рішення боліло вразило багатьох старих більшовиків. Вони бачили в новій політиці Сталіна порушення догм Леніна. Для „поляків-комуністів“ було неприємне також те, що Сталін постійно шукає порозуміння і „добробусидських відносин із Польщею і навіть дає обіцянки вкортити руки польській комуністичній партії. Ще багато інших причин мають поляки комуністи, щоб бути в опозиції до Сталіна. Ім, вихованим у дусі найнового космополітизму (всесвітності), що, мовляв, „пролетаріат не має батьківщини“, доводиться тепер відчувати й бачити, як Сталін планоно ширить російський націоналізм і шовінізм у советській школі, в армії, в пресі, в літературі і в кіні. Комуністичні поляки побачили, що вони замість світової революції допомогли відновити російську державу на інших основах, але з тою самою душою.

Опозиційні настрої серед польських комуністів не були таємницею для Сталіна і його помічника Єжова. Вже давно ходили поговори, що з провідними польськими комуністами в СССР діється щось не добре. Тепер виявилось, що Сталін учинив криваву розправу над комуністами-поляками року 1937. Процесу не було. Просто оголошено, що старі діації польського більшовизму, Адольф Варські, Марія Кошувська, Ленські (Лешинські) та інші були агентами польської тайної поліції... Цього досить. Відгуки цієї справи знаходимо в органах ком. інтернаціоналу, що зветься „Комуністичний Інтернаціонал“. Там усіх старих провідників польського комуністичного руху названо провокаторами і слугами польського фашизму...

Так минає марна слава того світу. Вчора — „провідники світової революції“ — сьогодні дістають кудю в потилицю, як „наймити буржуазії“. Колиб до цього часу дожив Держинський, то хто знає, чи не пішов би він туди, куди по-мандрували Варські, Зіновєєв, Бухарині й ін.? Чи не стоїть а-решт довголітнього секретаря компартії України, Станіслава Косьора, у зв'язку з убивствами інших поляків-комуністів в СССР?

Машина терору працює далі; вона пожирє також своїх власних творців.

Р. С.

ВІД РЕДАКЦІ

ДОПИСУВАЧАМ ДО ВИДОМА.

Щоб оминити повторювання у списках жертв різних збірок, а також у згадках про різні імпрези, свята, концерти, нахади і т. п., приймаємо тільки ті дописи і списи жертв, які є вислані з місцевостей просто до „Свободи“, а не іншими шляхами.

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина перша

15)

— Але яка ріжниця, громадяни! — звернув слово Василь. — Чужинець, присланий карати селян, обстоє за ними, а українські урядники наставляють, насилують на українців чужі війська. Ех! Доборолася Україна до самого краю... — Продовжуй, Василю: Гірше ката свої діти її розпинають! — перервала йому Віра. — Шож... Так було впродовж нашої історії. Вислухаймося дужчою від нас ворогові — гірко сказав священник. — Згадайте Золотаренків, Гадаганів, Тетер, Пушкарів... — Але так не буде! Хіба би правди не було на світі! — гарчаче заперечила Віра. — Не буде, не буде! — го-моном підхопили слухачі.

Х.

В Просвіті розпочалася праця головною силами учнів. Заснували театральний гурток, стали готуватися до вистави. Шкільний хор, що існував у селі ще раніше, гарячково хопився тепер підготування концерту. До молоді один по одному приєднувалися і старші селяни, скоро хор став числитися п'ятдесять душ. Усі рва-

лися до праці; як уміли, показували свої здібності, працювали з запалом, часто до пізної, хоч довгий день важко, але весняні праці також давалися в знаки. Заповідалося, що тернівське просвітне товариство стане одним із зразкових на цілу Катеринославщину, новою кузницею виконання любови до своєї землі, народу, минувшини; розсадником національної свідомості серед робітництва і селянства. Та так воно не сталося...

Розвій Просвіти став більшим в оці місцевій державній варті. Ні командант, ні його вихрест не могли вибачити селянам, що й того, на їхню думку, пониження, якого вони знали від австрійського сотника-хорвата і то прилюдно, на очах майже тисячі селян, вже не кажучи того, що Просвіта сама по собі була протизаконною в їх розумінні. Ще того самого дня, в Топину неділю, до староства післано звідомлення про вислід експедиції. Не шкодувалося там епітетів і для селян і для сотника, якого поліція змалювала ще гіршим бунтарем від селян. Однак просити вдрігу війська

не наважились. Ануж знову приїшли того самого сотника, а подруги і селян побоювалися. Селян тисячі, а їх чотири. Тож обмислили тим, що подали староству назвища найбільш „неблагонадійних“, тобто активніших просвітян.

В кожній державі адміністрація найвищого видає розпорядження когонебудь арештувати. Коли селянин, скажемо, має справу до влади, то він не один місяць мусить ждати на розпорядження... Чоботи виходить, лавки і стіни поворачає, поки доступити перед ясні очі „власть імущих“ та почує милостиве розпорядження: ще один місяць заждати... Але арешт?... У часі, коли залізних доріг ще не було в Росії, політичних засланців на восьмий чи десятий день по засуді доставляли у глухий східний Сибір, часом за тисячу верств. А в Україні, густо заселеному краю, а XX віці, коли існують до розпорядження залізниця, авта, телефони, телеграф... Тож не дивота, що поліція вже на другий тиждень дістала наказ арештувати селян, названих

у доносі, і в тюрму відпровадити. Прислали з повіту і підмогу для ескортування арештантів. Старство не відважилось всетаки на арештування інтелігенції.

В одній з кімнат стаціонного будинку „урядує“ державна вартя. За столом розсіялися командант, вихрест і ще чотири, прислані з повіту. Повні самогону склянки перед кожним, кілька фляшок, порожні вальються по підлозі. Грають в „21“. Серед стола купа грошей: перемішані царські рублі, думські, керенки, австрійські корони. Десь-не-десь вглядає з купи соромливо і карбованець, наче стидуючися за своєї вбоготи барви. На урядівання державної варті дивиться з невеликого портрету на стіні сам ясновельможний у російському, генеральському мундурі. Коло дверей прихилився в кутку кілька шабель і крісів, кинутих у безпорядку. — Алеж і не везе, чорт побораб! Програвся в пух і прах! — очевидно „общепонятним“ іритується вихрест, завзято тасуючи колоду карт. (Далі буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ В НЬО ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ „СОЮЗОВОГО ЗДВИГУ“

Проситися всіх урядників відділів У. Н. С. в Нью Йорку й околиці прибути 5 ЛІПНЯ Ц. Р. в годині 8. веч. до Народного Дому при 6. вул. в Нью Йорку на збори Комітету Відділів У. Н. С.

На тих зборах будуть точно обговорені всі точки програми, а також участь всіх відділів в дефіляді враз з прапорами відділів. На зборах можуть бути присутні також члени відділу. — Уряд.

НАБІЖУЧІ ТЕМИ

НА ШО ЗДАЛОСЯ МИСТЕЦТВО.

Д. Гаролд Руг, професор виховання в Учительській Колегії при Колумбійському університеті в Нью-Йорку, виступав на конференції для артистичного виховання, що відбулася в салі Американського Музею Природничих Наук у Нью-Йорку, відчит на тему: По що нам треба мистецтво.

До мистецтва, як відомо, зачисляються: музика, спів, танець, різьба, малярство, архітектура й поезія. І відповідь на питання, по що здалося мистецтво, теж мабуть відома. Вжеж таки, по що люди займаються цими мистецтвами?

ШИРИ ПИТАННЯ Я ШИРИ ВІДПОВІДІ.

На питання не так легко відповісти, як на перший погляд може видаватися.

Передовсім, це не так питання, на яке люди відповідають так широко, як людина відповідала на питання: Чи вчора падав дощ?

Людина, діставши питання, на що здалося мистецтво, звичайно не відповість так само спокійно, як відповідає на питання, чи вчора падав дощ, а застанеться не лише над відповіддю, але й над тим, яке враження викличе його відповідь.

Мені здається, що звичайна людина на запит: по що здалося мистецтво, відповідала, якби широко говорила: щоб гроші добути. Адже говорять у нас часто про музик: „Що за тириккає, то проликає“. Та якби так відповідала людина, то люди взяли б її за матеріяліста. Тому вона відповідає: щоб славу добути, собі й народові.

АРТИСТ В АМЕРИЦІ.

Д-р Гаролд Руг відповідає: „Пізнання мистецтва є конечно потрібне для створення пристойного громадянства в Америці“.

Що саме він розуміє під „пристойним“ (descent), показується докладніше з інших слів промови. В Америці, мовляв, економічне й політичне життя йде до кращого порядку. Арист дасть нам поняття й наставлення, які нас поведуть до перебудови суспільності на нових основах. Через те розуміння мистецтва є основною потребою чоловіка, необхідною для людини й громадянства.

Д-р Руг постійно говорить про Америку. Чи можна сказати, що артист у такій самій мірі потрібний і в інших народів?

НА ШО ЗДАЛОСЯ МУЗИКА?

В тому самому часі в Нью-Йорку, на іншому зборі (конгрес в справі другорядного шкільництва) говорив Александер Риктер, професор музики у Вищій Школі Музики й Мистецтва, про потребу одного мистецтва: музики.

Цей промовець доказував, що музика й музики сповняють таку важну службу в новочасній громадянстві, що без їх прислуги модерне громадянство обійтись не може. Музика необхідна для культурної людини.

Виходило, що й він годиться з д-ром Ругом.

МУЗИКА І БУДУЧІСТЬ.

Говорив цей проф. Риктер, що потреба музик і „музичних провідників“ не буде зменшатись, але збільшатись.

Чи правда це, чи може мають слушність ті, що кажуть: „Гей, музиканти: то на скрипки, то на бас, а хто буде свині пас?“

ЯКИХ МУЗИК ТРЕБА.

Проф. Риктер описував таких будучих „музичних провідників“:

„Музика в теперішності й

найближчій будучності мусти-ме бути людиною з широкою загальною культурою, з широким, зціленим досвідом і студіями“.

У нас говорилося: „Музика без язика“. Себто, музики язика не треба, бо він має лише грати.

Чи може набути широку культуру людина без язика?

ЯК УЧИТИ МУЗИКИ.

На конференції для артистичного виховання говорено очевидно багато про навчання дітей мистецтва.

Нелі Г. Мокленен, директорка мистецтва в одній ілінойській колегії, в своїм рефераті говорила, що яри навчання дітей мистецтва треба класти натиск не лише на справне виконання, але й на творчий товчок.

Чи не цінять нас передовсім за виконання? Як дитина починає грати, то чим скорше хочемо, щоб вона коломийку грала. Вершком музика назвав мені один того, що потрапив би коломийку заграти з кінця до початку.

У світі попри виконання старого цінять ще й творення нового. В музиці, не тільки перемелювання тих самих пісень, але й творення нових. Соловій його не беруть. Та якби знайшовся такий соловій, що заспівав би іншу пісню, то мабуть його взяли б.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Піврічні збори Тов. ім. І. Франка, від. 241, відбулися в суботу, 2 липня, в годині 7. вечір, на Вест Скул Ст. Проситись всіх членів прибути на збори і привнести нових членів, щоб вписати їх до Товариства і до У. Н. Союзу. — Відділовий секретар.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Звичайні збори Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, відбулися в неділю, 3 липня, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі на Компілай Гіл. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до поладження. — С. Шевчук, предс.; П. Тиняк, кас.; П. Черкас, секр.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Піврічні збори Тов. ім. І. Франка, від. 78, відбулися 3 липня 1938, в церковній залі на Фронт Ст. Обов'язком кожного члена бути на мітінгу і привнести свій дощ до братської каси за місяць липень: хто не сповнить цього обов'язку буде сусупендовані. Членів, котрі були сусупендовані в травні і в червні, нехай заплавають свої дошки, а будуть прийняті до братства пізніше. — Т. Стець, предс.; А. Боньчак, кас.; Андрій Боньчак, фін. секр.

ЗАХАР БЕРКУТ

славна повість Івана Франка, це не романтична історія зо замарканих днів, які читають люди, що хочуть утікати від важкої сучасності. Це повість для людей, що в книжках шукають нової сили до життєвої боротьби.

Це історична повість у найкращому розумінню цього слова, себто повість, яка розяснює нам сучасне життя, показуючи нам з того життя в зеркалі минулого те, чого ми не зрозуміли би, якби нам показати в зеркалі сучасного.

Ось для прикладу кілька життєвих правд, заснованих цю великою повістю великого майстра пера:

Нехай і так, що ми нещасливі, але для чого мусимо ми бути зрадниками свого краю?

Навіть люди, що тужать за порядками без князів і влад, мусять для боротьби проти спільного ворога, дружитися й встановлювати владу.

Хто хоче, щоб інші станули за нього, той мусить стати за інших.

Коли дві віри борються зо собою, важною від кожної з них є пошана для людини іншої віри.

Люди, що для класових інтересів зраджують рідний край, на ділі зраджують інтереси своєї класи.

Отсі правди це десень великої повісті Івана Франка під наголовком

ЗАХАР БЕРКУТ

а канвою, на котрій письменник виткав ці правди, служить прецікавий історичний мент в минулому українського народу, коли наші Бескиди напали дикі монголи, щоб пограбувати маєтки, закріпити людей й запанувати над краєм во віки.

У ЗАХАРІ БЕРКУТІ Іван Франко говорить не лише як письменник, але й як громадянин. Тут він не лише читача забавляє, але й освічує його, навчає й виховує.

ЗАХАР БЕРКУТ, історична повість Івана Франка, в твердій оправі — \$1.50.

Замовляйте в Книгарні „Свободи“

“SVOBODA”

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

ПОЛІЦАЙ ГЕРОЕМ АНГЛІЙСЬКОЇ ПУБЛИКИ.

Лондонці, особливо дівчата, не дають спокою Джорджові МекДовелові, 29-літньому членові канадської кінної поліції, що давніше був сім років у підбигунових околицях, а тепер держить варту коло Канадського Дому на Трефалгар Сквері в Лондоні.

ПОЗІР! — БОФАЛО І ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ

— устроюється —

ПЕРШИЙ ВЕЛИЧАВИЙ

ПІКНІК

У НЕДІЛЮ, 3. ЛИПНЯ 1938.

В ГОРОДІ КОЛО ЦЕРКВИ,

448 ELK STREET.

Початок у 2. годині попол.

Багато несподіванок і „гей-мів“. Добрі музика. За до-бру забаву ручить

Комітет.

Розумна порада.

Жених до приятеля: „Знаєш, друже, я жешося“.

Приятель: „Коли?“

Жених: „У травні“.

Приятель: „Раджу тобі жєнитися шойно в серпні“.

Жених: „Чому?“

Приятель: „Бо будеш з місяці довше жити“.

НАША ОБОРОНА

Український нарід знайшовся тепер у такому положенні, що, змагаючи до своєї всебічної розбудови, до свого вищого культурного й матеріяльного движіння, мусить безмірно багато сили присвячувати обороні своєї окремішності, ба навіть, обороні свого фізичного існування. Бо як же інакше можна собі вияснити гать, що утруднює українській молоді вступ до державної служби, чи наступи на українську вільху, чи перешкоди в тому, щоб українці могли набувати землю з парцеляції.

Замітні й високо політичні думки, як їх висловив у буджєтовій сесії польського сойму прем'єр, ген. Складковскі.

„Польський нарід повинен розбудити в собі високу свідомість, що від його відношення до національних меншин залежить у значному ступні доля Польщі. Тому всякого роду об'яви ненависти чи нетерпеливості з боку польського народу до меншин уважаю за велику помилку, що скорше чи пізніше мусить піститися на Польщі“.

Та що з того, коли за словами не йдуть діла; коли далше Волинсь має жити своїм життям, а Лемківщина своїм; коли як не було українських державних шкіл, так і нема; коли трапляються такі вибухи ніким не здержуваної ненависти, як 20. квітня 1938 р. в Золочеві, де за вчинок якоїсь невідомої руки зорганізована юрба знищила українські приватні школи Р. Ш.

І що нам на такі можливості протиставити? Чим узброїти нарід, щоб він умів такі, а може й ще гірші затії гідно відвертати; та мало того: щоб він міг гідно по-них перейти і стати як тверда кріця на сторожі українськості на своїй землі?

Чимало в нас присвячується уваги господарському питанню; чимало трудів і заходів обертається на те, щоб ми економічно станули певно і твердо. І зовсім слушно; нарід бідаків, жєброви не може розвиватися в інших ділянках, не може розбудувати своєї власної культури, що надає вартості далій нації у світі. Але треба мати на увазі, що рідна культура спирається на глибоку національну свідомість, на живий віри в сили своєї нації. А тих цінностей не дає саме господарське життя. Треба підносити духа нації, підсилювати не якімись штучними застріками, не самою іддо до чужого, але основним пізнан-

ням минувшини й сучасності нації, щоб на знанні змагань нації можна було йти твердим, непохитним кроком до їхнього здійснення.

Такі ідеї не можуть бути обчислені на одне покоління, але на необмежений час. Сьогодні має українська нація бути здібною видержати такі удари й натиски, а завтра інші. Тому це пекуча konieczність, щоби присвятити якнайбільше уваги молодому наростаючому поколінню. Не сама розбудова теперішності, але невтомна, послідовна праця для майбутності нації є рішальним чинником у цьому, чи нація свої ідеали досягне, чи ні. Вскі економічні зд. бутки є важні, але не рішальні. Рішальним буде те, що вложимо в серця теперішніх і грядучих поколінь. Того ніколи ніхто не виласнить, ані до основ не знищить. Можна буде в одному чи другому місці надшарпати якусь щілинку, але це для цілості останеться без значіння, бо легко дається безслідно залатати.

Тієї справи не можна відкладати; треба братися за це зараз, і то з пляном, продумано, але й витривало. Братися за це не одиночно, але організовано, під крилами і провідом товариства „Рідна Школа“.

Шож саме на часі?

Перш усього — „Рідну Школу“ мусить знати й відчувати її весь нарід. Кожна українська дитина мусить відчувати її теплу руку її серце, що є ритмом цілої нації. В кожному селі має живий і діяльний кружок РШ. підбати про „дитячий садок“ принайменше на час кількох місяців. Ті села, що вже звикли до „садків“, повинні організувати постійну заборонку. Треба вибирати здібну молодь, що ходить до народної школи, і дати їй змогу дістатися до середньої школи — загально освітньої, чи фахової. Треба заопікуватися кожною вбогою дитиною, що вчиться чи то у вищих школах, чи ремесла. В селі мусять мати діти подостатком духового поживи, що її дає добре зорганізована й ведена бібліотека.

Відти наш обов'язок віддати нашу працю в першу чергу українській дитині. Все інше має тій справі служити. Пригляньмося до польської нації: всі свої зусилля звертає вона в першій мірі на скріплення армії, для оборонності держави, а в другій мірі — на виховання молоді. В нас відпадає армія; тож остається першою справою — молодь. Особливо мамі мусять розчитуватися в тому, як обходитися зо своїми дітьми, як їх вести, як навчати на добру дорогу; не потурати в усьому, але й не пускати самотас. („Рідна Школа“).

Лев Ясінчук.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

УВАГА! УКРАЇНЦІ ОКОЛИЦЬ ЛІГАЙ ВЕЛІ, ПА! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В АЛЕНТАВН УСТРОЮЄТЬСЯ

ВЕЛИЧАВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 3. ЛИПНЯ 1938Р.

В СЕНТРАЛ ПАРКУ, АЛЕНТАВН, ПА.

Перший раз „Вечеринці“ Ніщинського. Славні бесідники: демократичний губернатор-номінат п. CHARLES ALVIN JONES та п. адвокат Михайло Пізнак.

Богослуження відправляється в українській православній церкві в 9. год. рано Daylight Saving Time.

ПРОГРАМА СВЯТА:

Пополуднева: 1. Виступ Співачих Тов. з Алєнтавн, Па., і Картерет, Н. Дж., під провідом п. Івана Завзвського. 2. Вступне слово виголосить Впр. о. Юсиф Філіппа. 3. Продовження Концертної Програми. 4. Промова Демократичного Номіната на Губернатора Пенсильвені Впр. п. Charles Alvin Jones.

Початок пополудневої програми 2:30, а вечірньої 7:00.

Шановні Громадяни! Причїніться Вашою прихильністю до звеличання нашого свята. Заманїфєстуй-мо перед чужими народами нашу силу, солідарність і культуру. Докажїмо, що ми народ, гідний і достойний правити своєю Україною. Прихїлїть, братїя й сестри, на цей Звїяг, а за Ваше повне вдоволення ручїть — Комїтет Укр. Дня в Алєнтавн, Па.

ПОЗІР! ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З БЛИЗЬКА І З ДАЛЕКА, ПРИХОДІТЬ УСІ НА УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

У ПОНЕДІЛОК, 4. ЛИПНЯ (4TH OF JULY) 1938. Р.

котрий відбудеться на фармі там, де попередніх років, НА ROSE HILL (HOLLOWAY TERRACE, DEL.)

У год. 10. рано Полева Служба Божа, котру відправить місцевий парох Всч. о. Іван Палій в асисті судного сваяц. По Службі Божій Панахида за поляглих борців України. Промови своїх і чужих бесідників.

Просїться українське духовенство й свічку інтелїгенцію і всіх, а то: з Chester, Pa., Coatesville, Pa. і Philadelphia, Pa., прибути на цей день. Нехай щезає все то, що нас рїзнить. Зелєнїчаєм спільними Сїлами Український День. Забава і танці до пізної ночі.

151 За добру забаву ручїть — Комїтет.

НОВИНА! УКРАЇНЦІ ПЕНСІЛВЕНІ! НОВИНА!

ПЕРШИЙ РАЗ В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В ПА.

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ПОВІТІ ЛУЗЕРН В ПЕНСІЛВЕНІ ВЛАШТУЄ

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

В НЕДІЛЮ, 3. ЛИПНЯ (JULY 3) 1938. РОКУ

В ПАРКУ „SANS SOUCI“

Початок у 10. годині. рано. ВСТУП ВІЛЬНИЙ.

Шановні українці! Цей „День Молоді“ має показати братську солідарність, взаємну пошану і силу наших людей в нашому повіті і в цілій Пенсильвені.

Програма „Дня“ дуже багата й різнородна: 80 танцюристів під управою Василя Вовка; 80 співаків мішаного хору „Бандура“ під диригентурою молоденького Стефана Лупінецького з Діксон Сіті; Січові вояки тих всіх танцюристів і хористів під провідом Івана Барача; Оркестра для танків і вправ т. Петра Діксон; Юрій Вашико, гімназист з Едвардс-віл, відіграє кілька українських трубок; соля. Студент калєску, Е. Поляк зо Скрєнтон, відіграє кілька гармонійних соля. Редактор „Народної Волі“, Я. Чиж, виголосить святочну промову; вибір „Красавиці“ на „Міс Юкреїн“ в повіті Лузерн; вибір найкращого костюму дівчини і хлопця; Бейдін-Бютіс; Любовна почта; Перегони молодих зо старшими; „Бейзбол гейм“ Вількс-Бері vs. Наїтїкок в 10:00 рано; Концерт у 3. год. в 50-тисяч-долларовім павільоні; змінї напїткї; смачні перекуски і багато гумористичних забавок і розривок.

Комітет просить Шановних Гостей українців з цілої Пенсильвені і з сусідних стейтїв. Чистий дохід з „Дня“ збережеться для української молоді в повіті Лузерн, на українську активність між американцями, і на організацію „Української Молоді“ в старім краю.

ЗА КОМІТЕТ:

В. Крайківський, голова; Мирон Шпур і В. Барута, заст. голови; Василь Сенюк, касїєр; Іван Параша, заст. касїєра; Ольга Шпур, рек. секретарка; Михайло Сенюк, секр. фїнансовий; д-р В. Корєцький, Петро Лавний, Олександр Лєщїнїн і Микола Савчук, контролїори; Мартин Музика, Микола Фрунд, Стефан Лупінецький, Олена Шалаїда, Іван Ільків і Нансї Чорней, радї.

УВАГА! ФІЛАДЕЛЬФІЯ І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ ПАРОХІЙ

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ЧЕСТЕР І ТРЕНТОН

— відбувається —

950-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ

В ПОНЕДІЛОК, 4. ЛИПНЯ (JULY) 1938. РОКУ,

НА ЛИТОВСЬКІЙ ФАРМІ

НЕДАЛЕКО РУЗВЕЛТ БУЛЕВАРД У ФІЛАДЕЛЬФІ.

ПОРЯДОК СВЯТА:

1. В годині 10:30 Архїєрейська Служба Божа, яку відправить Архїєпископ Іван Теодорович при співучасті всіх доколичних священиків. Співатимуть злучені хори з Філадельфії, Честер, Трентон і Пасейку під управою Всч. о. І. Савчука.

2. По Службі Божій спільний обід.

3. В годині 2. виступи хорів, реферат, промови.

На це рідке церковно-історичне з'ятов. ювілейний комітет запрошує громадян з Філадельфії, Честер, Трентон, Брістола, Вілмінгтон, Бріджпорт, Ковтсвіл, Алєнтавн і взагалі всі доколичні громади.

Увага! Браї дощ Служби Божа відбудеться в Катєдрі в Філадельфії, а обід, концерт і забава в Українській Галі, 849 Н. Френклїн авл.

Дороговказ. Берїть кару число 3 або елевейтер, що їде на Френкфолд, і возміть трансфер (пєсє), їдїть тою карою чи елевейтером аж до кінця ліній, там пересїдїть на стрїт кару число 66 і їдїть аж до кінця. Звїдїти „троки“ і машини будуть забирати гостей на місце пікніку.

151

УВАГА! ВУНСАКЕТ! Р. АЙ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ТОВ. ЗАПОРОЗЬКА СІЧ, ВІД. 206 У. Н. СОЮЗУ,

— устроєє —

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 3. ЛИПНЯ (JULY) 1938. РОКУ

Пікнік відбудеться на парохїяльній площі коло цвинтаря НА EAST BLACKSTONE, MASS.

Товариство запрошує всі організації місцеві й поза-місцеві, як з Бостон, Сентрал Фол, Менвіл і Провіденс до ласкавої участі. На пікніку буде пригравати старокраєва музика. Хто прийде, не пожалує. За добру забаву і чесну обслугу ручить — Уряд Товариства.

Вразі непогоди в неділю, пікнік відбудеться в по-неділюк, 4. липня (4th OF JULY).

151

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СЕЙНТ ЛУІС, МІЗУРІ.

3 моїх відвідин.

За 6 годин їзди залізницею Іллінойс-Сентрал можна вже бути в Шікаго в Сейнт Луїс. Залізниця пробігає через прерії етейт Іллінойс. Аж до Спрінгфілду не можна з вікна вагону завважити зміни природи чи фермерських об'єктів. Одні і такі самі великі фарми, стодали, хати, дратяні огорожі. Така сама рогата худоба: „джерзі“ з домішкою фризійської крові.

На полудне від Спрінгфілду аж до самого Сейнт Луїсу зовсім інший край. Урожайні рівні поля, поперерізані долинами, багаті фарми з расовою голландською худобою з домішкою „шортгорнів“. Шойно початок червня, а вже „висипав“ ячмінні і овес, а кукурудза вже до пояса досягає.

В такій то навряд гарній околиці, що дуже нагадує наше Поділля або чеську Мораву, розложилось місто Сейнт Луїс. Найбільша на світі ріка, Місісіпі, що є рікою і на межі Іллінойс і Мізурі, відділяє міліонове місто Сейнт Луїс від міста Іст Сейнт Луїс, стейту Іллінойс. На станції в Сейнт Луїсі зустрічаю п. Івана Тимковича з Іст Сейнт Луїсу, секретаря

Запорозької Січі, 284 відділу У. Н. Союзу. Знаю його ще з конвенції у Вашингтоні. Наперед оглянемо Сейнт Луїс, а потім поїдемо до Іст Сейнт Луїсу — радить цей довголітній піонер української праці в тій околиці.

Оглядаємо місто. Типичне американське з простими вулицями, з безчисленними мостами і великими залізничними парками. Це важкий залізничний вузол: звідси починається американський захід. З розмови із стрічними українськими людьми виходить, що й тут безробіття. Найкраще працюють іще різні худоби, бо Сейнт Луїс по Шікаго й Омагу це третій найбільший „худобнячий центр“ і місце осідку найбільших м'ясних фабрик Свіфта й Армора. Славний є Сейнт Луїс також з численних пивоварів, а найбільший з них, „Будвайзер“, працює повною паркою і безробіття не знає. Зате залізни фабрики, де теж працює багато наших людей, ледви живіють. Дають іще виробити день-два і дають за плату, яка вистарчає на це, щоб вижити, але не вистарчає, щоб жити відповідно до американського „стандарт оф лівінг“, яким так залюбки чваняться американці перед світом.

Українці міста Сейнт Луїс гуртуються коло двох українських церковних громад: католицької й автокефально-пра-

вославної. Греко-католицька громада має велику церкву, побудовану на готичному зорі. Видно, що українці не будували цієї церкви, а переробили з костела або з іншої будівлі. Знадвору виглядає похмуро, зате в середині сяє красотою зі всіх сторін. Величавий престіл і гарно оздоблений, гарно мальовані вікна, масивні церковні лавки — все те свідчить, що церква обслуговує заможних людей. Якби не те, що оба церковні „папуки“ не звисають зодолу, а підтягнені під саму стелю, що зовсім неприкрашає нутра церкви, то церква булаб навіть дуже гарна, бо нагадує своїм нутром наші українські церкви в Західній Україні. До церкви прийшли ми, як парох, о. Ганяк, почав проповідь. Говорив про потребу бути точним, приходити на службу Богу на час і вдержати до кінця. Тим способом виробляється дисципліна і точність серед українців, а тих прикмет нашому народові саме бракує — закінчив всечасний отець. На жаль, мушу признатися, що й ми не вдержали до кінця служби Божої, але не з браку дисципліни, а тому, що хотіли ще бути у православній церкві.

Прийшли ми до православної церкви, як парох, о. Лецишин, кінчив проповідь. Зачув я лише кілька разів ім'я бл. п. Євгена Коновальця, про якого певно була мова на проповіді. По службі Божій відправлено панахида за померлих членів 284 відділу У. Н. Союзу, що в той день, 5-го червня, святкував 15-ліття свого існування.

Православна церква не має свого дому, а міститься в піднаймі Українського Народного Дому, що стоїть усього кількесот кроків від греко-католицької церкви. Каплиця, де відправляються богослуження, маленька. В церкві стоять братські прапори братства св. Володимира, 179 відділу У. Н. Союзу, і братства такої самої назви У. Р. Союзу. Церква може похвалитися дуже гарними церковними вишиваними ризами, які мило вражають сторонніх людей.

Український Народний Дім це установа самостійна, побудована ще в тих добрих часах, коли була згода в родині... Це двоповерховий будинок із салею на збори, гостинницею в підвалі і помешканнями нагорі. На горі за домом побудована дерев'яна, зверху не дуже приманлива, зате гарна в середині салея, де відбуваються українські імпрези, а коло неї подвіря, де літом можна улаштувати пікніки.

Українці міста Сейнт Луїс дуже симпатичні і ввічливі люди. Мало визнаються в загально українських старокравчих

ШМЕЛІНГ ВИЗДОРОВЛЮЄ.

Макс Шмелінг, німецький боксер, що його недавно побив мури Дюв Луїс, відпочиває в шпиталі з наслідків цієї боротьби. Лікарі кажуть, що підчас боротьби Шмелінгові скривився хребетний стовп. Коло нього стоїть його вчитель, Макс Махон.

справах, або, як у нас це називається, „в політиці“. Читають „Свободу“ і „Народну Волю“. Краєвих часописів не одержують. Кажуть, що Сейнт Луїс омивають представники українських установ з рідного краю й Америки. Подорож-тих людей звичайно кінчаться в Шікаго, а це велика шкода, бо за 6 доларів можна ще відвідати й цю закутину українського організованого життя.

Ніхто не переводить перепису українців цього міста. Та загально приймається, що живе там або в околиці 5,000 наших людей. А до такого поважного числа людей вартувало б прихити!

Про молоді можна сказати, що пописується українськими танцями і — що дуже мило вражає — вмє говорити по українськи, і то досить граматично.

Обі українські громади цього міста живуть своїм окремим життям. Не воюють з собою, але й не живуть у мирі. Шось так, як Литва з Польщею. Є в місті кілька бізнесменів і активних українських робітників, таких, як Петровський, Кульчицький, Громоцький і інші. З професіоналістів живе там колись діяльний і бувший радний У. Н. Союзу, д-р Клим, що має всі дані на те, щоб стати на чолі цієї української громади. Та від якогось часу, як мене інформували, не проявляє ніякої діяльності. З ким я не говорив, то кожний не скривав того, що бажав би бачити д-ра Клима як народного провідника.

Треба згадати, що з життям української громади в Сейнт Луїсі є тісно зв'язане і життя другої української громади: міста Іст Сейнт Луїс. Як є українська імпреза в одному з тих міст, то українці по обох боках ріки Місісіпі лучаться і

взаємно собі допомагають. В Іст Сейнт Луїсі нема української церкви і духовні потреби українців цього міста заспокоюють наші душпастирі з Сейнт Луїс.

Ось це короткий опис того, що можна було в Сейнт Луїсі за один день бачити і чути.

Степан Куропась.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

На добрий дорожі.

Коли постороння людина прибуде до української громади в Міннеаполісі, то не забере їй багато часу, щоб перекопитися, що громада розбита на дві ворожі групи: католицьку і православну. Пропасть, яку витворено між ними групами, сніжувала і ще далі спиною народно працю. А по правді вся та ворожечка має наскрізь особистий підклад. Про це в громаді знають.

Дивлячись на таку розсварену громаду, нагадуються з історії оті чвари, що то паралізували життя старинної Греції, коли то село воювало з селом, місто з містом, коли воювали між собою люди одної народності й культури.

Та, на щастя, є і в Міннеаполісі „ширі й розумні люди, що приходять до переконання, що так вічно бути не може, що громада мусить бути скріплена й об'єднана як українська родина. До таких громадян треба зачислити тих, що зорганізовані в ОДВУ. Спершу був відділ цієї організації при українській православної церкві. А тепер націоналістичні ради збільшилися, бо доложив до цього труду теперішній укр. греко-кат. священник о. Білинський. Дня 7. червня зішлись свідомі члени відділу У. Н. Союзу до У. Н.

Дому на наради, на яких обговорено завдання і діяльність українського організованого націоналізму. Заложено новий відділ ОДВУ, до якого управив ввійшли: О. Шабатура, голова; О. Ковалів, рек. секр.; І. Шмільгельський, скарбник; П. Федорів, адміністратор і організатор. Присутні заявили охоту до праці, яку започаткували влаштуванням свята і панахида в пам'ять полк. Е. Коновальця, підчас якої парох виголосив змістовну промову, що в ній награвував злочинну Москву.

Л. Г.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Зо срібного весілля на визвольну боротьбу.

З нагоди срібного весілля в громадян Михайла й Анни Євусів члени православної громади при 14 вул. в Нью Йорку справили їм примірну забаву в неділю Зелених Свят. Тост-майстром, чи, як його часто називали, старостою був М. Близнак, секретар 204 відділу У. Н. С. В своїм привіті для ювілянтів він висловив їх заслуги для укр. прав. парохії, а далі покликав до слова багато інших присутніх гостей, які складали ювілятам побажання, а навіть дорогі дарунки. При закінченні забави М. Близнак сказав, що найкращою пам'яткою з тої забави буде те, коли присутні зберуть шось на визвольну боротьбу.

Зложили: М. і А. Євуси \$3; В. Тарас \$2; по \$1: М. Коваль, Анна Стефанишина, П. Боднар, П. Малець, В. Людський, М. Крупа; по 50 ц.: В. Федорик, Настя Білецька, В. Янушевський, пані Весоловська і пані Близнак; дрібними 25 ц. Разом \$13.75, які вислано через Об'єднання на призначену ціль. Збіркою занялась пані Марія Ідлинник.

Микола Коваль.

С. В. ГОЛІНСЬКИЙ перестроєний архітект.
Радить і робить поміра у будовах домі, приватних чи народних, церков, публичних гал. Ниміт: S. W. GOLINSKI, 420 Grove St., Irvington, Newark, N. J.
Телефонуйте: Essex 3-5168.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 8-2470.
Урадові години: рано від 10 до 12, вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ДО ВІНАЙМУ ДОМИ, СКЛЕПИ І Т. І.
ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж.
До винайму склеп на Булеварді, вигідний для якогонебудь бізнесу, комнати до мешкання. По інформації телефонуйте: WEBSTER 4-5171. 150-2

НА ПРОДАЖ трохи ужитана МАШИНА ДО ПРАЦІ за половину ціни. Прийдіть або телефонуйте по інформації: 150-2

SURMA
317 E. 14 St. (bet. 1-2 Avenues)
New York N. Y.
Telephone: GRAMERCY 7-0729.

Даром пробка ЗІЛЛЯ
МІЛЕРТОН LAXATIVE
Мілертон — є прийнятний і легкий до заняття.
Мілертон дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в неохотності, а тоді звикається його або зараз перед нічним сном, або по вставанні раніше. Мілертон не виробляє привички.
ОДНА ВЕЛИКА КОРОБКА вистане майже на цілий місяць.
Спеціальна оферта читачам „Свободи“ продовжена до 1. вересня 1938:
1 коробка Мілертону — \$ 75
2 коробки — 1.25
3 коробки — 1.75
6 коробок — 3.00
12 коробок — 5.00
Питайте за зйльми Мілертону у вашій сусідній аптеці, але по цих знижених цінах можете дістати Мілертон лише в офісі Мілертону: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J.

ПОХОРОННІ ЗАВЕДЕННЯ
МИХАЙЛО КАНЮК
УКРАЇНСЬКИЙ ПОХОРОННИК
2321 W. CHICAGO AVE.
CHICAGO, ILL.
Модерна каплиця.
Добра обслуга.
ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
Телефон: Armistage 4575
Тел. до дому: Seeley 0298.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниць, як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шира і чесна. — Офіс:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОНКС, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удєрєтєкер заряджує погребам по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 6th ST., NEW YORK CITY.
Dignified Funerals as low as \$150.
Telephone: Orchard 4-8088

УВАГА! МЕНВІЛ, Р. АМ., І ОКОЛИЦІ УВАГА!
ТОВ. Ім. М. ДРАГОМАНОВА, ВІДДІЛ 181. У. Н. СОЮЗУ
— власного —

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В ПОНЕДІЛОК, 4. ЛІПНЯ (JULY) 1938. РОКУ,
в годині 2. пополудні
В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНІМ ДОМІ, НА КОМПІЛАЙ ГІЛ.
Запрошуємо Шановних Громадян, місцевих і околних, прийти численно на пікнік. Хто прийде, не пожалує.
131 За добру забаву ручить — Комітет.

ЗЛУЧЕНІ УКР. ПРАВ. ГРОМАДИ НЬОАРК І БАЙОН, Н. ДЖ.
— влаштовують —
ФЕСТИН
В НЕДІЛЮ, 3. ЛІПНЯ (JULY) 1938. РОКУ
НА ФАРМІ п. ФЕДІРКА
WILKICK'S GROVE, NORTH STILES ST., LINDEN, N. J.
ПРОГРАМА:
В 10.30 рано відправиться полева Сл. Божя, відслужить о. д-р В. Клодницький із сусідніми прав. священниками.
До Сл. Божої будуть співати злучені хори з Ньюарку і Байону під дир. Й. Букати.
По Сл. Божій відбудеться спільний обід біля накритих столів, відтак розпочнуться промови, спів хорів, укр. танки, спортивні забави тощо.
Будуть приванні визначні американці. До танців буде пригравати першорядна оркестра.
Парк буде отворений від 9. год. рано до пізної ночі. Вступ до парку 25 ц.; для дітей вільний.
Цим запрошується усіх місцевих і доколичних громадян прийти численно на цей фестин. Комітет докладє усіх старань, щоб фестин випав якнайкраще. — Комітет. 133.

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ.

В той час, як Улп роздумував над тим, щоб позбутися дівчини Івонни, нагло нічну тишу перервав жажливий рев голодного льва. Улп затрясся. Та рівночасно з тим прийшла йому до голови думка, якби то було гарно, якби лев ухопив Івонну і зів собі на вечерю. В той спосіб він позбався найвищої жрекині, а також не булоб через те кому довершити акту жертви.

Тоді він був би врятований. Роздумуючи ось так, він постановив виконати цю гадку. Справді в своїм мізку він іще не рішився був цього робити, але дикуни часто так поступають, що виконують шось, хоч іще над тим роздумують у голові й вагаються, чи варт це робити. А з другого боку нераз не рушається з місця, хоч рішили вже в своїй голові шось виконати.

Отож Улп, роздумуючи, чин варт це зробити, вже йшов з дрючком в напрямі Івонни, щоб кинути її на жир голодного льва. Та він був не один, що слідував за Івонною. З укриття два хоробрі хлопці теж підкрадалися до неї, щоб урятувати її з рук тих огидних дикунів. Хоч страх нераз морозом пробігав їм по спині, то проте вони наражали себе, щоб дівчину врятувати.

Вони не знали, що жорстокий Улп підкрадався теж до дівчини, але з цілком відмінним завданням. Колиб хлопці дали були так підсувались до дівчини, як вони тепер робили, то вони мусили віч на віч зустрінутися з жорстоким Улпом. А тоді вони самі, так як Івонна, сталиб визняти дикунів. Маючи їх як жертву, Улп тоді міг би змінити свої плани.